

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/2/2019
Identifikačné číslo spisu:	4216010107
Dátum vydania rozhodnutia:	28.04.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:4216010107.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Aleny Šiškovéj v trestnej veci proti obvinenému JUDr. L. S. pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Trestného zákona na neverejnom zasadnutí konanom 28. apríla 2020 v Bratislave o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 27. marca 2018, sp. zn. 2To/24/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky odmieta .

Odôvodnenie

Okresný súd Komárno (ďalej len „okresný súd“) uznesením z 11. decembra 2017, sp. zn. 3T/14/2016, postúpil podľa § 280 ods. 2 Trestného poriadku trestnú vec obvineného JUDr. L. S. pre skutok v obžalobe Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 19. februára 2016, č. XIVV Gv 61/14 a právne posúdený ako prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 písm. h) Tr. zák. pre skutok, ktorého sa mal dopustiť tak, že dňa 2. decembra 2014 v čase asi o 20.25 hod. v B., časť M. P. na R. ulici č. XXX/XX hliadka Okresného dopravného inšpektorátu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Komárne v zložení veliteľ hliadky npráp. T. K. a člen hliadky práp. Q. P. na neoznačenom služobnom motorovom vozidle zn. VW Golf, EČV: B. so zapnutým svetelným a zvukovým výstražným znamením zastavila za motorovým vozidlom JUDr. L. S. zn. Nissan JUKE, EČV: B., ktoré mal odparkované na parkovisku pred jeho rodinným domom na uvedenej ulici, za účelom riadneho zadokumentovania a objasnenia priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, ktorého sa krátko predtým, na začiatku obce M. P. dopustil vodič jazdiaci na motorovom vozidle zn. Nissan JUKE, EČV: B. tým, že prekročil najvyššiu povolenú rýchlosť v obci o 27 km/h, vzhľadom na čo príslušník Policajného zboru práp. Q. P. vyzval JUDr. L. S., ktorá stál vedľa svojho motorového vozidla: „Polícia, predložte doklady!“ a spýtal sa ho, prečo im nezastavil, či ich nevidel, na čo JUDr. L. S. príslušníkov Policajného zboru verbálne napadol, kričal na nich, či nevedia kto je on, koho zastavujú, že on je okresný prokurátor, že ešte budú mať z toho problémy, že ho chceli zastaviť, že na nich napíše sťažnosť, že to budú ľutovať, pričom počas celého incidentu sa voči príslušníkom Policajného zboru správal agresívne, urážal ich ,vulgárne a hrubo im nadával do

„sopliakov“, „vyjebancov“, „sprostých policajtov“, posielal ich do „piče“, všelijakých krajín, kvôli čomu príslušníci Policajného zboru upustili od ďalšieho dokumentovania a objasňovania priestupku a z miesta incidentu odišli, Okresnému úradu Komárno, Odboru všeobecnej vnútornej správy, ktorý tento zažalovaný skutok by mal prejednať ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Prokurátorka Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky napadla uvedené uznesenie okresného súdu sťažnosťou, ktorú Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 27. marca 2018, sp. zn. 2To/24/2018, zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. ako nedôvodné.

Proti uzneseniu krajského súdu, ktoré bolo obvinenému doručené 18. apríla 2018, jeho obhajcovi 17. apríla 2018 a prokurátorka Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky 18. apríla 2018, podal generálny prokurátor Slovenskej republiky dovolanie, a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) uviedol, že napadnutým uznesením bol porušený zákon v ustanovení § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. a konaním, ktoré mu predchádzalo, v ustanovení § 280 ods. 2 Tr. por. a v ust. § 10 ods. 2, § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Tr. zák. v prospech obvineného JUDr. L. S.. Generálny prokurátor je toho názoru, že vzhľadom na výsledky dokazovania obidva vo veci konajúce súdy dospeli k nesprávnemu záveru o nepatrnej závažnosti konania obvineného. Okresný súd a krajský súd sa podľa generálneho prokurátora dôsledne neriadili pri svojom rozhodovaní ustanovení § 10 ods. 2, § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d), § 139 ods. 1 písm. h) a § 128 ods. 1 Tr. zák. a § 193 ods. 1 písm. c) a § 280 ods. 2 Tr. por., keď správne zistený skutok nesprávne právne posúdili a chybné použili iné hmotnoprávne ustanovenie - § 10 ods. 2 Tr. zák. a dospeli k záveru, že konanie obvineného nedosiahlo závažnosť prečinu, čo v konečnom dôsledku viedlo k právoplatnému postúpeniu vecí podľa § 280 ods. 2 Tr. por.

Ďalej generálny prokurátor uviedol, že zásadne každý skutok vykazujúci všetky formálne znaky prečinu je potrebné v trestnom konaní posúdiť ako trestný čin. Pri určovaní závažnosti prečinu je podľa neho potrebné posudzovať viaceré kritériá tvoriace jeden celok, a to spôsob vykonania činu a jeho následok, okolnosti, za ktorých bol spáchaný, mieru zavinenia a v neposlednom rade pohnútku páchatela. V predmetnej veci podľa generálneho prokurátora obidva súdy pochybili pri hodnotení kritérií uvedených v § 10 ods. 2 Tr. zák., predovšetkým pokiaľ ide o spôsob vykonania činu a pohnútku páchatela. Je podľa neho zrejmé, že obvinený pri policajnom zákroku (bez ohľadu na to, či sa priestupku dopustil sám alebo sa ho dopustil ním uvádzaný vodič jeho motorového vozidla), vo vzťahu k zakročujúcim príslušníkom Policajného zboru hrubým spôsobom prekročil všetky medze slušnosti a nielen to. Dodal, že v rámci svojho konania zneužil svoje zamestnanie, keď v rámci vyhrážok poukázal na svoju funkciu okresného prokurátora, pričom tiež vedel, že obidvaja poškodení boli podriadení jeho brata, čím u nich vyvolal obavu vedúcu k tomu, že od služobného zákroku upustili. Za takýchto okolností potom záver obidvoch súdov o nepatrnej závažnosti spáchaného prečinu nie je podľa neho namieste. Doplnil, že nie je možné tolerovať arogantné, vrchnostenské, výhražné a urážlivé vyjadrenia voči príslušníkom Policajného zboru pre plnenie si ich služobných povinností s odôvodnením, že sú na také prejavy zvyknutí alebo že sa ich závažnejšie nedotkli. Práve naopak, v takýchto prípadoch nie je podľa generálneho prokurátora možné dospieť k záveru o nepatrnej závažnosti spáchaného prečinu, a preto nemožno súhlasiť s napadnutými rozhodnutiami obidvoch súdov.

Vychádzajúc zo skutkového stavu, ktorý bol riadne zistený a preukázaný zastáva generálny prokurátor názor, že je potrebné ho právne kvalifikovať formálne aj materiálne ako prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Tr. zák. a poukazom na § 139 písm. h) Tr. zák., a že v danom prípade neboli splnené podmienky na použitie ustanovenia § 10 ods. 2 Tr. zák.

Z týchto dôvodov generálny prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že právoplatným uznesením krajského súdu z 27. marca 2018, sp. zn. 2To/24/2018, a konaním ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 193 ods. 1

písm. c), § 280 ods. 2 Tr. por. a v ustanoveniach § 10 ods. 2, § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Tr. zák. v prospech obvineného. Ďalej, aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil uznesenie krajského súdu z 27. marca 2018, sp. zn. 2To/24/2018, ako chybné konanie, ktoré mu predchádzalo, vrátane uznesenia okresného súdu z 11. decembra 2017, sp. zn. 3T/14/2016 a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu generálneho prokurátora sa písomným podaním z 18. októbra 2018 vyjadril obhajca, ktorý uviedol, že nie je možné považovať v konkrétnom prípade za nezákonné napadnuté uznesenie krajského súdu, pretože dokazovaním bolo jednoznačne preukázané, že skutok nie je trestný čin a je toho názoru, že obvinený sa nedopustil žiadneho protiprávneho konania. Individuálnym objektom trestného činu výtržníctva a príslušného priestupku je ochrana pokojného občianskeho spoluzitia, ktoré je podľa obhajcu potrebné rozumiť ako vzťah medzi občanmi v spoločnosti, zodpovedajúci všeobecne uznávaným morálnym a etickým zásadám, teda vzťah občan-občan a nie občan-príslušník polície (odkázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 1S/11/2012). Ďalej uviedol, že z formulácie skutkovej podstaty priestupku proti občianskemu spolunažívaniu vyplýva, že za hrubé správanie majúce schopnosť narušiť občianske spolunažívanie sa považuje vyhrážanie ujmou na zdraví, nepravdivé obvinenie z priestupku, schválnosti a prípadne ďalšie konania, ktoré svojou intenzitou a dopadmi sú spôsobilé narušiť občianske spolunažívanie. Na naplnenie subjektívnej stránky tohto priestupku podľa obhajcu nestačí, že páchatel konal úmyselne, ale musí byť preukázané, že jeho úmysel smeroval k spôsobeniu následku uvedeného v tomto ustanovení.

Pri hodnotení okolností tohto skutku treba podľa obhajcu uviesť pochybenie na strane polície, neoznačené a neidentifikovateľné oblečenie, neprednášanie policajných výziev v súlade so zákonom o polícii, ktorá je priamo uložená zákonom a nariadením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Teda podľa neho vzhľadom na nočnú dobu a nevykonanie služobného zákroku vznikla reálna obava o život a zdravie. Z uvedeného podľa obhajcu vyplýva, že konanie iných osôb než policajtov, ktorí nie sú ustrojení tak, ako im to norma ukladá, môže byť v nočnej dobe skratové z dôvodu nedostatočnej identifikácie. Pokračujúc, motívom konania obvineného nebolo vyvolať škodlivý následok, ktorý ani nevznikol, ale obava z útoku osôb v čiernom a to v tme. Podľa obhajcu ťažko možno vôbec hovoriť o nejakej závažnosti konania, keď osoby, ak to boli policajti, nevykonávajú žiadne opatrenia, vec neoznamujú, ba na hlavnom pojednávaní uviedli, že sa necítia poškodenými. V tejto súvislosti obhajca zdôraznil, že v prípravnom konaní boli domnelí poškodení vypočutí v rozpore so stanoviskom trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. Tpj 63/2009, prijatého dňa 7. decembra 2009. Ďalej dodal, že vyšetrovateľ pri ich výsluchoch konal v rozpore s čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd i § 213 ods. 3 Tr. por., keď obvinený, resp. obhajca musí byť vždy reálnu možnosť realizovať právo na obhajobu a je len na ňom, či ho využije.

V ďalšej časti obhajca uviedol, že poškodení boli zákonne vypočutí len na hlavnom pojednávaní, kde uviedli, že obvinený im nenadával, na skutok sa nepamätajú a necítia sa poškodenými. Je podľa neho nepochybné, že v konkrétnom prípade nebolo použité žiadne násilie, ale verbálny prejav pod vplyvom konania neznámej osoby v tme v snahe odvrátiť prípadné nebezpečenstvo. Obhajca ďalej odkázal na výpovede svedkov (N. B., N. W., N. U. a D. J.) a na videonahrávku, ktoré potvrdili obsah výpovede obvineného, že viditeľnosť v čase skutku nebola ani meter a rozpoznávať neznáme osoby sa nedalo. Skutočnosť, že pred skutkom bolo obvinenému vyhrážané smrťou potvrdili svedkovia JUDr. Y. Q. a C. G..

Z uvedených dôvodov je obhajca toho názoru, že neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. a preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie generálneho prokurátora podľa § 382 písm. c) Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v §

370 ods. 1 Tr. por., potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. nie je v posudzovanej veci zjavne splnený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por., pričom dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 1 Tr. por.). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V opačnom prípade, ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku uplatnil dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu dovolací súd skúma, či skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa bol správne podradený pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Iba opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne posúdený ako iný trestný čin, alebo že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia. Pod týmto sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premĺčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného alebo súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až 43 Tr. zák.), ukladania trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák. Uvedené ustanovenie sa vzťahuje aj na porušenie iných hmotnoprávných predpisov ako je Občiansky zákonník, Obchodný zákonník a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnomu posúdeniu skutku.

K tomuto dovolaciemu dôvodu je potrebné ďalej uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. To znamená, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže generálny prokurátor v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie.

Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V tomto smere dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že tak okresný, ako aj krajský súd dospeli záveru, že skutok, ktorého sa mal dopustiť obvinený, je možné posúdiť ako priestupok, preto predmetnú trestnú vec postúpil Okresnému úradu Komárno, nakoľko konanie obvineného nedosiahlo závažnosť prečinu (§ 10 ods. 2 Trestného zákona). Poukázal pritom na vykonané dôkazy, pričom je zrejmé, že dovolateľ sa dožaduje - na základe vykonaného dokazovania - inak posúdiť a vyhodnotiť vykonané dôkazy a tým dospieť k inému záveru, ako okresný a krajský súd.

Pokiaľ ide o naplnenie znakov prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, je potrebné pripomenúť, že objektom tohto trestného činu je záujem na ochrane pokojného občianskeho spoluzitia pred závažnejšími útokmi narušujúcimi verejný pokoj a poriadok. Spravidla sú výtržníctvom ohrozované aj ďalšie chránené záujmy, najmä zdravie ľudí, cudzí majetok, česť a dôstojnosť ľudí a pod. (tzv. sekundárny objekt trestného činu). Objektívna stránka trestného činu podľa spočíva v konaní páchatela, ktoré môže mať dve formy, a to hrubú neslušnosť alebo výtržnosť, ktorej sa páchatel dopustí verejne alebo na mieste prístupnom verejnosti. Konkrétne konanie páchatela môže napĺňať obe tieto formy, ktoré sa niekedy aj prekrývajú. Spravidla ide o násilný alebo slovný prejav takého charakteru, ktorý hrubo uráža, vzbudzuje obavy o bezpečnosť zdravia, majetku alebo výrazne znižuje vážnosť väčšieho počtu osôb prítomných súčasne. Aj zo slovného spojenia „hrubá neslušnosť“ vyplýva, že musí ísť o závažnejšiu neslušnosť, ktorá sa prieči pravidlám občianskeho spoluzitia a zásadám občianskej morálky. Hrubý charakter neslušnosti nemožno hodnotiť len na základe charakteru osobnosti páchatela, ale z jeho konkrétnemu prejavu, a to aj vo vzťahu k prostrediu, kde k nemu došlo. Výtržnosťou sa rozumie konanie, ktoré závažným spôsobom (hrubo) narušuje verejný pokoj a poriadok a je preň typický zjavne neúčtívý a nedisciplinovaný postoj páchatela k zásadám občianskeho spoluzitia. Spravidla pôjde o fyzické a psychické násilie, ktoré je zamerané proti osobám alebo veciam.

Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné uviesť, že obvinený - ako to konštatuje aj generálny prokurátor - nepochybne prekročil medze slušnosti vo vzťahu k zakročujúcim príslušníkom polície, jeho slovná reakcia v tme, v nočnej hodine a na prázdnej ulici - pri záveroch, ako konštatoval krajský súd (str. 6 uznesenia) - bola neadekvátne, avšak s prihliadnutím na všetky okolnosti nemožno konštatovať takú intenzitu jeho konania a závažnosť, aby napĺňalo znaky trestného činu, avšak jeho konanie je možné jeho konanie posúdiť ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu. S poukázaním na vyššie uvedené nebol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

V posudzovanej veci, ako z vyššie uvedeného vyplýva, neboli splnené zákonné podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.